EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 28.9.2026
COM(2026) 508 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

om tilgængeligheden på EU-markedet af økologisk planteformeringsmateriale, økologiske dyr og økologisk proteinfoder, jf. artikel 53, stk. 7, i forordning (EU) 2018/848

{SWD(2026) 284 final}

1. Indledning

I denne rapport undersøges tilgængeligheden på EU-markedet af økologisk planteformeringsmateriale, økologiske dyr, herunder hønniker, og økologisk proteinfoder bestemt til fodring af fjerkræ og svin. Den er vedtaget i overensstemmelse med artikel 53, stk. 7, i forordning (EU) 2018/848 om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter ("økologiforordningen")[1], som har været gældende siden den 1. januar 2022.

Medlovgiverne anmodede om denne rapport i lyset af udfasningen af undtagelserne vedrørende anvendelse af ikkeøkologisk planteformeringsmateriale, ikkeøkologisk opdrættet fjerkræ, ikkeøkologiske husdyr til avlsformål samt ikkeøkologisk proteinfoder til fjerkræ og svin. Kommissionen blev anmodet om at "overveje tilgængeligheden af det pågældende materiale i økologisk form på EU-markedet" "på grundlag af de data om tilgængeligheden af økologisk materiale, der indsamles gennem den database og de systemer, der oprettes af medlemsstaterne", fem år efter datoen for økologiforordningens anvendelse. Rapporten bør omhandle tilgængeligheden af dette materiale og årsagerne til en eventuel begrænset adgang til det pågældende materiale for økologiske erhvervsdrivende.

Ved udarbejdelsen af denne rapport tog Kommissionen hensyn til data, der er indsamlet i overensstemmelse med artikel 26 i økologiforordningen, og oplysninger om undtagelser og tilladelser omhandlet i artikel 53, stk. 6, som følger:

a) oplysninger i databasen om planteformeringsmateriale som omhandlet i artikel 26, stk. 1, og i de dataindsamlingssystemer vedrørende dyr, der er omhandlet i artikel 26, stk. 2, og, hvis det er relevant, i de dataindsamlingssystemer vedrørende hønniker, der er omhandlet i artikel 26, stk. 3

b) oplysninger om de undtagelser, der er indrømmet for planteformeringsmateriale i overensstemmelse med bilag II, del I, punkt 1.8.5, og bilag II, del II, punkt 1.3.4.3 og 1.3.4.4, og

c) oplysninger om tilgængeligheden af økologisk proteinfoder til fjerkræ og svin på EU-markedet og om de tilladelser til at anvende ikkeøkologisk proteinfoder til henholdsvis unge svin og ungt fjerkræ, der er givet i overensstemmelse med bilag II, del II, punkt 1.9.3.1, litra c), og punkt 1.9.4.2, litra c).

Desuden blev der med Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2020/464[2] indført krav til medlemsstaternes dataindberetning, og de skabeloner, der er tilgængelige via informationssystemet for økologisk landbrug (OFIS), blev gradvist taget i brug i perioden 2023-

[1] Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/848 af 30. maj 2018 om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 834/2007 (EUT L 150 af 14.6.2018, s. 1), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/848/2025-03-25/oj

[2] Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2020/464 af 26. marts 2020 om visse gennemførelsesbestemmelser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/848 for så vidt angår dokumenter, der er nødvendige for anerkendelse med tilbagevirkende kraft af perioder med henblik på omlægning, produktion af økologiske produkter, og oplysninger, der skal forelægges af medlemsstaterne (EUT L 98 af 31.3.2020, s. 2), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2020/464/oj

2025. Forskellene i de data, som medlemsstaterne indberettede i løbet af de tre år, svækker dog den statistiske analyses robusthed. Det ledsagende arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene indeholder medlemsstaternes data for årene 2022-2024[3].

2. Økologisk planteformeringsmateriale

For at fremme udviklingen af økologisk forædling indførte økologiforordningen nye bestemmelser om økologisk planteformeringsmateriale ("PRM") ved at definere økologiske sorter og økologisk heterogent materiale, der er egnet til økologisk produktion. Forordningen bragte også undtagelserne for anvendelse af ikkeøkologisk planteformeringsmateriale til ophør (31. december 2036)[4].

Stor diversitet i planteformeringsmaterialet er afgørende for, at økologisk landbrug kan sikre den nødvendige tilpasning til det skiftende pres og de skiftende forhold. Samtidig er produktion af økologisk planteformeringsmateriale dog teknisk mere udfordrende end konventionel produktion på grund af den begrænsede anvendelse af pesticider og gødningsstoffer (arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene, afsnit I.7).

Anvendelsesområdet for databaserne til indsamling af oplysninger om tilgængeligheden af økologisk planteformeringsmateriale (som var medtaget i den tidligere lovgivningsmæssige ramme for økologisk produktion, navnlig Kommissionens forordning (EF) nr. 889/2009)[5] blev udvidet fra frø og læggekartofler til alle typer vegetativt planteformeringsmateriale.

I henhold til økologiforordningen skal økologiske landbrugere anvende økologisk planteformeringsmateriale[6]. Kun hvis officielle data viser, at de erhvervsdrivendes behov ikke kan opfyldes med de mængder økologisk planteformeringsmateriale og omlægningsplanteformeringsmateriale[7], der er tilgængelige på markedet, kan de nationale kompetente myndigheder indrømme undtagelser for anvendelsen af ikkeøkologisk planteformeringsmateriale på særlige betingelser. I henhold til punkt 1.8.5.6 i del I i bilag II til økologiforordningen skal de nationale kompetente myndigheder oprette en officiel liste over arter, underarter og sorter, for hvilke økologisk planteformeringsmateriale og omlægningsplanteformeringsmateriale er tilgængeligt i tilstrækkelige mængder ("kategori I-listen"). Hvis der er alvorlig mangel på økologisk planteformeringsmateriale, kan de nationale kompetente myndigheder i stedet for individuelle undtagelser indrømme årlige generelle undtagelser for en liste over arter, underarter og sorter[8].

---

[3] Eftersom fristen for at forelægge rapporten for Europa-Parlamentet og Rådet er den 31. december 2026, er de oplysninger, som medlemsstaterne har sendt senest i juni 2026, ikke medtaget.

[4] Yderligere oplysninger: Arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene, afsnit I.7

[5] Kommissionens forordning (EF) nr. 889/2008 af 5. september 2008 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 834/2007 om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter, for så vidt angår økologisk produktion, mærkning og kontrol (EUT L 250 af 18.9.2008, s. 1) ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/889/oj

[6] Punkt 1.8.1 og 1.8.3 i del I i bilag til forordning (EU) 2018/848

[7] Artikel 10, stk. 4, i forordning (EU) 2018/848 fastsætter, at omlægningsplanteformeringsmateriale kan markedsføres som sådant, forudsat at der har været en omlægningsperiode på mindst 12 måneder.

[8] Punkt 1.8.5.7 i del I i bilag II til økologiforordningen.

Eftersom oplysningerne om økologisk planteformeringsmateriale og omlægningsplanteformeringsmateriale, der er tilgængeligt på markedet, giver landbrugerne mulighed for at anmode om undtagelser i tilfælde af utilstrækkelig forsyning, er en udbredt adgang til disse oplysninger afgørende.

Desværre viser målrettet forskning[9] og indsamlede oplysninger kun få fremskridt på dette område: 17 medlemsstater har en eller anden form for interaktiv database med funktioner, der gør det muligt at undersøge tilgængeligheden af planteformeringsmateriale for bestemte afgrøder, mens resten har valgt statiske tabeller (arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene, afsnit I.8). Som følge af de seneste lovgivningsmæssige ændringer tilpassede medlemsstaterne deres tidligere systemer for at gøre det muligt for de erhvervsdrivende på frivillig basis at offentliggøre oplysninger om deres produktion af økologisk planteformeringsmateriale eller omlægningsplanteformeringsmateriale[10]. Nationale databaser er afgørende for at fremme anvendelsen af økologisk planteformeringsmateriale og omlægningsplanteformeringsmateriale og for at understøtte den elektroniske behandling af undtagelser, og de bør være fuldt funktionsdygtige[11].

2.1. Analyser af nationale data, som er indberettet i henhold til artikel 53, stk. 6, i forordning (EU) 2018/848

Arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene indeholder en oversigt over nationale data om tilgængeligheden af planteformeringsmateriale samt individuelle og generelle undtagelser, opdelt efter hovedafgrødegrupper[12]. Resultaterne er opdelt efter de enkelte medlemsstater og er i nogle tilfælde også samlet i fire geografiske hovedområder[13].

2.1.1. Tilgængelighed af økologisk planteformeringsmateriale og omlægningsplanteformeringsmateriale

[9] *The State of organic seed in EU* -https://www.liveseed.eu/wp-content/uploads/2019/12/FNL-FNL-Web-Interactive-NOV19-Booklet2-LIVESEED_web.pdf

[10] FIBL's OrganicXseeds-database, som har været i drift i over 10 år, er for nylig blevet udvidet yderligere til at omfatte alle former for planteformeringsmateriale og forskellige nye funktioner, og den anvendes nu af otte medlemsstater. Inden for Liveseed-projektet er der også udviklet en europæisk routerdatabase, der gør det muligt for leverandører og erhvervsdrivende at tilbyde og søge efter økologisk planteformeringsmateriale i alle medlemsstater samt i Det Forenede Kongerige, Island og Schweiz – EU Organic Seed Database – LIVESEEDING

[11] Uddrag fra Solfanelli, F.; Ozturk, E.; Dudinskaya, E.C.; Mandolesi, S.; Orsini, S.; Messmer, M.; Naspetti, S.; Schaefer, F.; Winter, E.; Zanoli, R. Estimating Supply and Demand of Organic Seeds in Europe Using Survey Data and MI Techniques. *Sustainability* **2022**, *14*, 10761. https://doi.org/10.3390/su141710761: *Resultaterne af analysen af funktionaliteten af databasen over økologiske frø og en nylig undersøgelse blandt økologiske landbrugere i EU og Schweiz bekræfter den generelle forventning om, at anvendelsen af økologiske frø er højere i de lande, hvor der findes en velfungerende database over økologiske frø og en veludviklet frøsektor.*

[12] Korn, hvedearter, grøntsager, bælgplanter til tørrede bælgfrugter, oliefrø, industriafgrøder, aromatiske urter og krydderier, frugt, druer, oliven, prydplanter, foderplanter og blandinger heraf (arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene, afsnit I.3 og I.4.2)

[13] Medlemsstater i Centraleuropa: BE, CZ, DE, FR, LU, NL og AT – Medlemsstater i Østeuropa: BG, LT, HU, PL, RO og SK – Medlemsstater i Nordeuropa: DK, EE, IE, LV, FI og SE – Medlemsstater i Sydeuropa: EL, ES, HR, IT, CY, MT, PT, SI

De fleste medlemsstater indberettede kun kvalitative oplysninger med en liste over arter og sorter, for hvilke økologisk planteformeringsmateriale og omlægningsplanteformeringsmateriale var blevet medtaget i deres nationale databaser. Kun 4 medlemsstater indberettede hvert år kvantitative data for et stort antal afgrødearter (arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene, afsnit I.1.1).

De erhvervsdrivende kan anvende systemerne på frivillig basis[14], men flere medlemsstater angav, at nogle leverandører betragter kvantitative data som kommercielt følsomme.

For visse arter kan økologisk planteformeringsmateriale produceres af landbrugerne selv eller erhverves gennem direkte aftaler mellem landbrugere og leverandører: Når det gælder visse afgrøder (korn), udgør udsæd af egen avl faktisk en stor andel[15].

Der foreligger visse analyser af sorter pr. afgrødegruppe (arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene, afsnit I.1.3), som giver en indikator for databasernes anvendelse. 12 medlemsstater indberettede fuldstændige data om friske grøntsager, korn og hvede, mens 11 medlemsstater kun indberettede data om et lille antal afgrøder og sorter, og 5 medlemsstater kun indberettede data for ét år eller slet ikke.

En indikator for den forbedrede tilgængelighed af økologisk planteformeringsmateriale og omlægningsplanteformeringsmateriale er, at der findes en officiel "kategori I-liste", som medlemsstaterne også kan anvende til at bringe undtagelser til ophør i takt med udviklingen i markedsudbuddet. Kun 12 medlemsstater har oprettet en "kategori I-liste", hvor antallet af afgrøder ligger mellem 1 og 90, og disse hovedsagelig omfatter korn (hvede) og foderplanter (arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene, afsnit I.2).

2.1.2. Undtagelser i henhold til punkt 1.8.5 i del I i bilag II til forordning (EU) 2018/848

De nationale kompetente myndigheder kan udstede individuelle eller generelle undtagelser for at tillade anvendelsen af ikkeøkologisk planteformeringsmateriale til økologisk produktion[16].

Individuelle undtagelser kan kun udstedes i overensstemmelse med betingelserne i punkt 1.8.5.1 i del I i bilag II til forordning (EU) 2018/848 i følgende tilfælde:

a) hvis der ikke er registreret nogen sort af de arter, som den erhvervsdrivende ønsker at anvende, i den database, der er omhandlet i artikel 26, stk. 1, eller de systemer, der er omhandlet i artikel 26, stk. 2

[14] Ifølge en nylig Liveseeding-undersøgelse tilbyder kun 49 % af 140 respondenter blandt økologiske producenter økologiske frø via de nationale databaser i EU – Indblik i mulighederne og flaskehalsene i sektoren for økologiske frø og planteforædling – 13. februar 2023: LiveSeeding_Presentation-Template

[15] Estimating Supply and Demand of Organic Seeds in Europe Using Survey Data and MI Techniques – Sustainability 2022, 14, 10761. https://doi.org/10.3390/su141710761

[16] Undtagelser skal udstedes i overensstemmelse med kravene i punkt 1.8.5.1-1.8.5.7 i del I i bilag II til forordning (EU) 2018/848.

b) hvis ingen erhvervsdrivende, som markedsfører planteformeringsmateriale, er i stand til at levere det relevante økologiske planteformeringsmateriale eller omlægningsplanteformeringsmateriale eller planteformeringsmateriale, der er tilladt i overensstemmelse med punkt 1.8.6, i tide til såning eller plantning i situationer, hvor brugeren har bestilt planteformeringsmaterialet i rimelig tid for at muliggøre tilberedning og levering af økologisk planteformeringsmateriale eller planteformeringsmateriale, der er tilladt i overensstemmelse med punkt 1.8.6

c) hvis den sort, som den erhvervsdrivende ønsker at opnå, ikke er registreret som økologisk planteformeringsmateriale eller omlægningsplanteformeringsmateriale eller som planteformeringsmateriale, der er tilladt i overensstemmelse med punkt 1.8.6, i den database, der er omhandlet i artikel 26, stk. 1, eller de systemer, der er omhandlet i artikel 26, stk. 2, og den erhvervsdrivende kan godtgøre, at ingen af de registrerede alternativer inden for samme art er egnede, navnlig hvad angår de agronomiske og pedoklimatiske forhold og de teknologiske egenskaber, der er nødvendige for produktionen

d) hvis det kan begrundes med, at materialet skal anvendes i forbindelse med forskning, test som led i små markforsøg, sortsbevarelse eller produktudvikling, og er godkendt af den kompetente myndighed i den pågældende medlemsstat.

De fleste medlemsstater indberettede data for den situation, der er beskrevet i litra c) ovenfor (arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene, afsnit I.4.1). I flere andre medlemsstater[17] er den situation, der er beskrevet i litra a) ovenfor, fremherskende, hvilket tyder på et fuldstændigt fravær af økologisk planteformeringsmateriale eller omlægningsplanteformeringsmateriale.

De individuelle undtagelser viser en betydelig geografisk variation, og de fleste er udstedt for friske grøntsager, korn og foderarter (arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene, afsnit I.4 og I.6).

Hvad de generelle undtagelser angår, fremlagde 15 medlemsstater kvantitative oplysninger (men ikke alle for tre år), og 6 medlemsstater angav, at de slet ikke anvender den generelle undtagelsesordning[18]. 5 medlemsstater[19] fremlagde ingen oplysninger om generelle undtagelser.

På dette grundlag blev der foretaget en foreløbig vurdering af de kvantitative data for korn og hvede, som viste en stigning i anvendelsen af generelle undtagelser (arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene, afsnit I.5).

Det fremgår af arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene, afsnit I.3, at generelle undtagelser kan vedrøre hundredvis af arter i nogle medlemsstater (når prydplanter medregnes), mens de i andre medlemsstater er begrænset til nogle få dusin arter (hovedsagelig foderafgrøder, korn, grøntsager, vinstokke og frugtafgrøder).

[17] BG, CY, CZ, HR, HU, IE, LV, LT, PL, PT, SK og RO
[18] BG, CY, HR, MT, PL og SI
[19] IE, EL, CZ, HU og RO

3. Økologiske dyr, herunder hønniker

Økologiske husdyr skal være født eller udklækket og opdrættet i økologiske produktionsenheder[20].

Den økologiske husdyrproduktion lider dog af en mangel på økologisk opdrættede dyr til etablering eller fornyelse af besætninger eller flokke. Med økologiforordningen indføres der et nyt undtagelsessystem, der bygger på de oplysninger, som medlemsstaterne indsamler om tilgængeligheden af økologiske dyr.

Systemet giver også erhvervsdrivende, der markedsfører økologiske dyr, mulighed for frivilligt og vederlagsfrit at offentliggøre oplysninger om deres bestande sammen med deres navne og kontaktoplysninger[21].

Hvis de indsamlede data viser, at efterspørgslen efter økologiske dyr ikke kan dækkes, kan de nationale kompetente myndigheder indtil den 31. december 2036 på strenge betingelser tillade, at ikkeøkologiske dyr indsættes i en økologisk produktionsenhed[22].

For hønnikers vedkommende er det frivilligt for medlemsstaterne at indføre et sådant system[23], og de nationale kompetente myndigheder kan tillade, at ikkeøkologisk opdrættet fjerkræ indsættes i en økologisk fjerkræproduktionsenhed, forudsat at de hønniker, der anvendes til produktion af æg og kød, er under tre dage gamle, når en flok førstegangsetableres, fornyes eller genetableres.

I denne rapport analyseres tilgængeligheden af økologiske dyr, herunder hønniker, i EU samt de undtagelser, der er indrømmet til indsættelse af ikkeøkologiske dyr, på grundlag af oplysningerne fra medlemsstaterne.

3.1. Analyse af oplysningerne fra medlemsstaterne om tilgængeligheden af økologiske dyr

Det har først siden den 1. januar 2022 været obligatorisk for medlemsstaterne at indføre systemer vedrørende tilgængeligheden af økologiske dyr. I perioden 2023-2025 steg antallet af medlemsstater med operationelle systemer for økologiske dyr. I denne rapport gøres der status over de systemer, der var indført frem til juni 2025, hvor 25 medlemsstater sendte links til deres databaser (arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene, afsnit II.1). De er tilgængelige på https://ec.europa.eu/agriculture/ofis_public/national-databases.html.

[20] Punkt 1.3.1 i del II i bilag I til forordning (EU) 2018/848
[21] Undtagelser vedrørende dyr kan gives i overensstemmelse med punkt 1.3.4.4 i del II i bilag II til forordning (EU) 2018/848
[22] Punkt 1.3.4.4.1-1.3.4.4.4. i del II i bilag II til forordning (EU) 2018/848
[23] Artikel 26, stk. 3, i forordning (EU) 2018/848

Eftersom anvendelsen af systemet ikke er obligatorisk for leverandører af økologiske dyr, er de data, som medlemsstaterne indsender, meget varierende og ofte ufuldstændige, og derfor kan der i denne rapport ikke fremlægges konsoliderede tal på EU-plan.

3.2. Analyse af oplysningerne fra medlemsstaterne om tilgængeligheden af økologiske hønniker

Det er valgfrit for medlemsstaterne at indsamle oplysninger om tilgængeligheden af økologiske hønniker. Medlemsstaterne har hidtil ikke indført sådanne systemer til indsamling af oplysninger, idet de har forklaret, at de fleste økologiske erhvervsdrivende forudbestiller de hønniker, de har brug for, direkte på markedet.

3.3. Analyse af oplysningerne fra medlemsstaterne om de undtagelser, der er indrømmet til indsættelse af ikkeøkologiske dyr

Alle medlemsstater indsendte data for de tre år. For flere medlemsstaters vedkommende var dataene dog enten ufuldstændige eller uoverensstemmende fra år til år. Datakvaliteten blev bedre i perioden 2023-2025, men det er stadig ikke muligt at aggregere dataene for de 27 medlemsstater.

En kvalitativ analyse viser, at der i de fleste medlemsstater blev indrømmet undtagelser for indsættelsen af ikkeøkologiske dyr af kvæg-, heste-, fåre-, gede- og svinearterne (arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene, afsnit II.3).

3.4. Analyse af oplysningerne fra medlemsstaterne om de undtagelser, der er indrømmet til indsættelse af ikkeøkologiske hønniker

De fleste medlemsstater indsendte ufuldstændige oplysninger eller indsendte ingen data. En kvalitativ analyse af ikkeøkologiske hønniker viser, at flere medlemsstater gjorde brug af undtagelserne i 2022 og ophørte med at indberette data for 2023 og 2024 (arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene, afsnit II.4).

Ifølge oplysningerne fra European Rural Poultry Association (ERPA) er forsyningssituationen for økologiske hønniker under pres. I de fleste anlæg til avlsdyr er der fokus på konventionel produktion og kun i begrænset omfang på økologisk produktion, hvor i) kravene til opdrætsforhold indebærer omfattende investeringer, og ii) adgang til udearealer øger de dyresundhedsmæssige risici for avlsdyrene. Produktionen af langsomtvoksende fjerkrælinjer ville blive særlig påvirket, hvis undtagelserne til at indsætte ikkeøkologiske hønniker ophørte.

4. Økologisk proteinfoder

4.1 Indledning

Økologiske dyr skal fodres med økologisk foder eller foder fra omlægning, der opfylder deres ernæringsmæssige behov, og foderet skal først og fremmest komme fra de bedrifter, hvor dyrene holdes, eller fra andre bedrifter i samme region[24].

Der er stærk konkurrence på området for økologisk proteinfoder, eftersom brugen af syntetiske aminosyrer er forbudt i økologisk produktion[25]. Unge svin og ungt fjerkræ har visse specifikke behov for aminosyrer i deres foder, navnlig for at sikre deres vækst og velfærd, som de eksisterende økologiske proteinkilder muligvis ikke kan dække[26].

Manglen på et tilstrækkeligt økologisk udbud har været et problem, siden den tidligere lovgivningsmæssige ramme for økologisk produktion af svin og fjerkræ[27] var gældende. Derfor er anvendelsen af ikkeøkologisk proteinfoder, der er produceret eller tilberedt uden kemiske opløsningsmidler, og som indeholder specifikke proteinforbindelser, tilladt med en maksimal procentdel på 5 % pr. periode på 12 måneder til smågrise på op til 35 kg og ungt fjerkræ, når landbrugerne ikke kan skaffe det nødvendige proteinfoder fra økologisk produktion, og den nationale kompetente myndighed har bekræftet, at økologisk proteinfoder ikke er til rådighed i en tilstrækkelig mængde. Disse tilladelser kan gives indtil den 31. december 2026[28].

Medlemsstaterne fremlagde oplysninger om tilgængeligheden af økologisk proteinfoder til fjerkræ og svin på EU-markedet samt oplysninger om de tilladelser, der er givet i overensstemmelse med punkt 1.9.3.1, litra c), og punkt 1.9.4.2, litra c), i del II i bilag II til forordning (EU) 2018/848.

I denne rapport analyseres tilgængeligheden af økologisk proteinfoder i EU og de tilladelser, der er givet til at anvende op til 5 % ikkeøkologisk proteinfoder til unge svin og ungt fjerkræ, på grundlag af disse oplysninger[29].

4.2 Analyse af oplysningerne fra medlemsstaterne om tilgængeligheden af økologisk proteinfoder til svin og fjerkræ

arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene, afsnit III.3 og III.4, indeholder et sammendrag af de modtagne oplysninger om tilgængeligheden af økologisk proteinfoder til svin og fjerkræ.

Selv om datakvaliteten blev bedre i perioden 2022-2024, indberettede et betydeligt antal medlemsstater i 2024 ikke tal for mængderne af økologiske fodermidler, der anvendes som kilde til specifikke proteiner og markedsføres på det nationale marked for svin eller fjerkræ.

I 2024 fremlagde kun henholdsvis 11 og 13 medlemsstater kvantitative data om de økologiske fodermidler, der anvendes som kilde til specifikke proteiner og markedsføres på deres nationale markeder for henholdsvis svin og fjerkræ. Flere medlemsstater gennemførte undersøgelser blandt deres foderstofvirksomheder for at indsamle disse data.

[24] Punkt 1.4.1, litra a) og b), i del II i bilag II til forordning (EU) 2018/848
[25] Punkt 1.4.1, litra f), i del II i bilag II til forordning (EU) 2018/848
[26] Recent advances in protein and amino acid nutritional dynamics in relation to performance, health, welfare, and cost of production - ScienceDirect
[27] Artikel 43 i Kommissionens forordning (EF) nr. 889/2008
[28] Punkt 1.9.3.1, litra c), og punkt 1.9.4.2, litra c), i del II i bilag II til forordning (EU) 2018/848
[29] Artikel 53, stk. 4, i forordning (EU) 2018/848

arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene, afsnit III.2, indeholder listen over de typer økologisk og ikkeøkologisk proteinfoder, der anvendes til fodring af svin og fjerkræ.

arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene, afsnit II.5, giver en oversigt over, hvad der betragtes som "ungt fjerkræ" i de forskellige medlemsstater.

Kommissionen foretog en kvalitativ analyse af dataene, som viste følgende:

- Kilderne til både økologisk og ikkeøkologisk proteinfoder, der anvendes til unge svin og ungt fjerkræ, er meget ens, og begge arter konkurrerer om de samme ressourcer.
- Medlemsstaterne giver generelle og ikke individuelle tilladelser til at anvende ikkeøkologisk proteinfoder til svin og synes ikke at have præcis viden om antallet af svinebedrifter, der er omfattet af tilladelserne (de fleste af dem gav ikke et skøn over antallet af certificerede økologiske svineproducenter med smågrise på ≤ 35 kg).
- Medlemsstaterne giver generelle og ikke individuelle tilladelser til at anvende ikkeøkologisk proteinfoder til ungt fjerkræ og har forskellige opfattelser af, hvad udtrykket "ungt fjerkræ" betyder.
- De fleste certificerede økologiske svine- og fjerkræbedrifter gør brug af tilladelser.

5. Konklusioner

I de senere år er de oplysninger, som medlemsstaterne indsender om emnerne i denne rapport, blevet bedre. På grundlag af de foreliggende oplysninger er det dog ikke muligt at drage endelige konklusioner om forsyningsniveauet for de økologiske råvarer, der er genstand for denne rapport, om anvendelsen af de generelle og individuelle undtagelser, som medlemsstaterne indrømmer, og – hvilket er endnu vigtigere – om udviklingen hen imod et marked, der er bedre forsynet med disse kritiske input.

Medlemsstaterne har indført systemer, hvor erhvervsdrivende, der markedsfører økologisk planteformeringsmateriale, omlægningsplanteformeringsmateriale eller økologiske dyr, frivilligt kan offentliggøre detaljerede oplysninger om deres produkter i overensstemmelse med artikel 26 i økologiforordningen. Selv om disse systemer er nyttige, er de ikke altid fuldt operationelle, og de erhvervsdrivendes anvendelse af dem er fortsat begrænset.

5.1 Økologisk planteformeringsmateriale

På trods af visse forbedringer med hensyn til tilgængeligheden af planteformeringsmateriale til korn (hvede) og i mindre grad foderarter er udbuddet af økologisk planteformeringsmateriale og omlægningsplanteformeringsmateriale stadig utilstrækkeligt til at dække efterspørgslen efter

tusindvis af arter og sorter heraf. Dette giver anledning til alvorlig bekymring i lyset af stigningen i det økologisk dyrkede areal (fra 16,9 mio. hektar i 2022 til 18,1 mio. hektar i 2024[30]) og det store antal berørte arter, hvilket bekræftes af nyere forskning[31]: *Som det fremgår af det tidligere projekt LIVESEED, dækker udbuddet af økologiske frø, herunder økologisk udsæd af egen avl, i gennemsnit* ***under 50 % af det økologisk dyrkede areal*** *med store forskelle mellem afgrøder og lande (Solfanelli et al. 2021. 2022*) samt[32]: *Det overordnede billede af den aktuelle anvendelse af frø i økologisk landbrug […] viser klart, at efterspørgslen efter økologiske frø er langt større end udbuddet, navnlig i regionerne i Syd- og Østeuropa.*

På denne baggrund er der fortsat behov for undtagelser, selv om 12 medlemsstater for visse arter kan undlade at gøre brug af undtagelser gennem "kategori I-listen".

I betragtning af de foreliggende data kan der være behov for en omfattende undersøgelse af udbuddet af og efterspørgslen efter økologisk planteformeringsmateriale samt en analyse af anvendelsen af undtagelser. Dette kan bidrage til at identificere bedste praksis med henblik på at udfase undtagelserne senest i 2036. Undersøgelsen kan også identificere de mulige konsekvenser af en fuldstændig udfasning af generelle og individuelle undtagelser med fokus på afgrøder såsom korn og hvedearter, hvor tilgængeligheden af økologisk planteformeringsmateriale og omlægningsplanteformeringsmateriale er større.

5.2 Økologiske dyr

Med hensyn til økologiske dyr er dataene af nyere dato (fra 2022 og fremefter) og stadig utilstrækkelige til at give et pålideligt overblik over tilgængeligheden af økologiske dyr. Hvad hønniker angår, har ingen medlemsstater indført et system, der oplyser om tilgængeligheden af økologiske hønniker på nationalt plan.

Analysen af de data, som medlemsstaterne har indsendt, viser, at økologiske erhvervsdrivende stadig har behov for at indsætte ikkeøkologiske dyr eller hønniker for at fortsætte den økologiske husdyrproduktion. Af forenklingshensyn forekommer det ikke hensigtsmæssigt at vedtage en delegeret retsakt, der gør systemer til indsamling af oplysninger om tilgængeligheden af økologiske hønniker obligatoriske og gør indrømmelsen af undtagelser betinget af, at der er indført et sådant system[33].

[30] Økologi i Europa – se de seneste produktions- og markedsdata

[31] Liveseeding 2025: Updated and improved roadmap/decision tree to reach 100 % organic seed

[32] Solfanelli, F.; Ozturk, E.; Dudinskaya, E.C.; Mandolesi, S.; Orsini, S.; Messmer, M.; Naspetti, S.; Schaefer, F.; Winter, E.; Zanoli, R. Estimating Supply and Demand of Organic Seeds in Europe Using Survey Data and MI Techniques. *Sustainability* **2022**, *14*, 10761. https://doi.org/10.3390/su141710761

[33] Artikel 53, stk. 3, i forordning (EU) 2018/848: "*Fra den 1. januar 2027 tillægges Kommissionen beføjelse til at vedtage delegerede retsakter i overensstemmelse med artikel 54 om ændring af artikel 26, stk. 2, litra b), for at udvide anvendelsesområdet for det informationssystem, der er omhandlet i artikel 26, stk. 2, til hønniker og bilag II, del II, punkt 1.3.4.3, for at basere undtagelserne vedrørende hønniker på de data, der er indsamlet i overensstemmelse med dette system."*

I lyset af de seneste nedadgående tendenser i den økologiske husdyr- og fjerkræproduktion (undtagen for får)[34] forekommer det hensigtsmæssigt at opretholde anvendelsen af undtagelser for økologiske husdyr og hønniker indtil den 31. december 2036.

5.3 Økologisk proteinfoder til svin og fjerkræ

Endelig fremlagde medlemsstaterne oplysninger om tilgængeligheden af økologisk proteinfoder til svin og fjerkræ og om de tilladelser, der er givet til at fodre smågrise på op til 35 kg og ungt fjerkræ med op til 5 % ikkeøkologisk proteinfoder.

Der foreligger data for perioden 2022-2024, men de er fortsat ufuldstændige, hvilket gør det vanskeligt at give et kvantitativt overblik over tilgængeligheden af økologisk proteinfoder i EU.

Manglen på egnet økologisk proteinfoder til svin og fjerkræ er et strukturelt problem i den økologiske sektor, som det stadig vil tage flere år at løse. Den kvalitative analyse af dataene viser, at mange økologiske svine- og fjerkræproducenter stadig gør brug af tilladelserne til at lade en lille procentdel ikkeøkologisk proteinfoder indgå i deres unge dyrs foder.

De vigtigste interessenter i den økologiske sektor[35] er enige om, at der i øjeblikket mangler økologisk proteinfoder til svin og fjerkræ på EU-markedet, og at der er behov for at forlænge de eksisterende undtagelser.

På dette grundlag og under hensyntagen til forpligtelsen til at opfylde økologiske smågrises og ungt fjerkræs ernæringsmæssige behov for aminosyrer for at sikre deres vækst og velfærd har Kommissionen til hensigt at vedtage en delegeret retsakt, der forlænger muligheden for, at de nationale kompetente myndigheder kan tillade anvendelsen af op til 5 % ikkeøkologisk proteinfoder til smågrise på op til 35 kg og ungt fjerkræ, med yderligere 10 år (dvs. indtil den 31. december 2036).

[34] Afsnit II.2 i arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene
[35] FEFAC, EUWEP, ERPA, Copa-Cogeca og IFOAM Organics Europe